

Internet a Společnost

LS 2022

Kód předmětu: ASGV00038

Úterý 11:40-13:15 (začíná 1.3.)

Celetná 13, místnost č. 1.09

Atestace: zápočet (3 e-kredity)

Forma kursu: seminář

Specializace: Sgie médií

Mgr. Petr Lupač, Ph.D.

Petr.Lupac-na-Ff.Cuni.Cz

Celetná 20, místnost 114

Konzultace: viz web katedry

Anotace:

Vinton Cerf, považovaný za jednoho z otců Internetu, přirovnal v roce 1998 jeho vynález k objevu ohně. Ač se toto přirovnání může zdát přehnané, tvrdit dnes, že Internet významně proměňuje dnešní společnosti a život v nich, by zřejmě bylo nošením dříví do lesa. Znamky těchto proměn můžeme spatřit ve výrobě, práci, každodenní komunikaci, organizaci, kultuře, politice, zpravodajství, vědě, etc. Tyto bezprecedentní proměny vyvolávají řadu ekonomických, filosofických, psychologických, právních, etických a sociologických otázek.

Studenti se zájmem o problematiku by v tomto kursu měli získat základní přehled o současných sociologických diskusích a poznacích spojených se společenskou dimenzí rozšíření informačních technologií. Důraz bude kladen na aktuálnost, empirickou evidenci a zprostředkování sociologického pohledu na zkoumaná témata. Proto je kurs určen především studentům z řad magisterského a vyšších ročníků bakalářského studia. Protože jsou tzv. *Internet studies* oborově nevyhraněné, je kurs otevřen i zájemcům z jiných oborů. Výuka bude probíhat prostřednictvím kombinace přednášky, řízené diskuse, týmové práce a prezentace pozice k danému tématu na základě aktuálních odborných či empirických materiálů. Maximální kapacita kursu je vzhledem k povaze kursu omezena na 22 studentů (zájemci o kurs necht' se dostaví na první hodinu bez ohledu na počet zájemců aktuálně zapsaných v SIS).

Cíle kursu:

Základním cílem kursu je prohloubit imaginaci a erudici relevantní pro další vlastní studium složité sítě vztahů mezi společností a Internetem. Absolvent kursu by měl získat povědomí o výzkumu sociálních efektů Internetu a měl by být schopný těchto znalostí použít ve svém dalším profesním rozvoji.

Vstupní požadavky:

Vůle k průběžné přípravě v rozsahu čtení cca 20-50 stran anglických odborných textů týdně, schopnost pracovat s elektronickými databázemi odborných zdrojů (EBSCO, JSTOR, WOS, Scholar atp.). Je vhodné, ovšem ne nutné, aby student měl základní znalost metod a technik empirického sociologického výzkumu a základní znalost sociologické terminologie a perspektivy (na úrovni absolventa Obecné sociologie). Účast na kursu doporučuji zvážit studentům prvního ročníku bakalářského studia, kteří nemají předchozí zkušenost s vysokoškolským studiem. Kurs je přednostně otevřen studentům katedry sociologie FF UK, při nenaplnění kapacity jsou vítáni i studenti z dalších fakult.

Předpoklady k atestaci:

Studenti získávají atestaci za aktivní účast ve výši alespoň 80 % realizované výuky, a to včetně odevzdaných výsledků domácí přípravy v rozsahu odpovídajícímu kreditové dotaci kursu. Komplikace s docházkou lze řešit individuálně pomocí zpracování position paperu na téma, na které student/ka chyběl/a. Očekává se aktivní pravidelná účast studentů a průběžná příprava formou práce na přípravě prezentace.

Atestaci je možné skládat maximálně do konce tohoto akademického roku.

Organizace:

Kurz je zahájen informační schůzkou, po níž následují tři kurzy vycházející výrazněji ze studijní literatury (viz níže). Studenti se po zahájení kursu rozdělí do pracovních skupin, v nichž budou řešit skupinové úkoly spočívající buď v přípravě představení současné evidence k řešené otázce/problému nebo v přípravě na diskusi o tématu.

Organizační platformou a zdrojovým místem studijních textů je moodle (<http://dl1.cuni.cz>).

Plánovaný obsah kursu:

01.03. Informační schůzka, organizace kursu, uvedení do tématu

08.03. Teorie informační a síťové společnosti: transformace a závislost (no way out?)

15.03. Nové nerovnosti: výzkum nerovné difuze ICT (technologie pro chudé? ICT4D, chudoba, sociální vyloučení)

22.03. Výuka odpadá

29.03. Digitální propasti: motivace, digitální dovednosti a hmatatelné benefity (rozcestník)

05.04. Digitální dětství: současná evidence dopadů na socializaci

12.04. Identita na obrazovce: srovnávání, sebepojetí, identifikace (tvorba a identita)

19.04. Sociabilita ve víru transformace: kvantita vs kvalita sociálního života (zasíťovaný individualismus)

26.04. Informační nerovnosti: kdo a proč co ví (informační fragmentace)

03.05. Digitalizace, občanství a demokracie (politická angažovanost/participace)

10.05. Problematické předpoklady výzkumu digitální propasti: Lekce pro výzkum internetu

17.05. Budoucnost Internetu – aktéři, projekty, trendy (sociální konstrukce technologií)

Literatura:

Doporučená a studijní literatura pro každý seminář bude v moodle.

Barabási, A.-L. (2002). *Linked: The New Science of Networks*. Perseus Pub.

Bennett, S., Maton, K., & Kervin, L. (2008). The “digital natives” debate: A critical review of the evidence. *British Journal of Educational Technology*, 39(5), 775–786.
<http://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2007.00793.x>

Blank, G., & Grosej, D. (2014). Dimensions of Internet use: amount, variety, and types. *Information, Communication & Society*, 17(4), 417–435.
<http://doi.org/10.1080/1369118X.2014.889189>

boyd, danah. (2014). *It's complicated: the social lives of networked teens*. New Haven: Yale University Press. Available at <http://www.danah.org/books/ItsComplicated.pdf>

Castells, M. (2000). *The rise of the network society* (2nd ed). Oxford ; Malden, Mass: Blackwell Publishers.

Castells, M. (2001). *The Internet galaxy: Reflections on the Internet, business, and society*. Oxford ; New York: Oxford University Press.

Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford, UK; New York: Oxford University Press.

Courage, M. L., Bakhtiar, A., Fitzpatrick, C., Kenny, S., & Brandeau, K. (2015). Growing up multitasking: The costs and benefits for cognitive development. *Developmental Review*, 35, 5–41. <http://doi.org/10.1016/j.dr.2014.12.002>

Croteau, D., & Hoynes, W. (2014). *Media/society: Industries, images, and audiences* (Fifth Edition). SAGE Publications.

Graham, M., & Dutton, W. H. (Ed.). (2019). *Society and the internet: How networks of information and communication are changing our lives* (2nd edition). Oxford University Press.

Hassan, R., & Thomas, J. (Eds.). (2006). *The new media theory reader*. Maidenhead: Open Univ. Press.

Hindman, M. S. (2009). *The myth of digital democracy*. Princeton: Princeton University Press.

Lupač, P. (2018). *Beyond the digital divide: Contextualizing the information Society*. Emerald.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.

Rainie, L., & Wellman, B. (2012). *Networked: The new social operating system*. Cambridge, Mass: MIT Press.

van Deursen, A. J. A. M., Helsper, E. J., Eynon, R., & van Dijk, J. A. G. M. (2017). The compoundness and sequentiality of digital inequality. *International Journal of Communication*, 11(0), 22.

van Dijk, J. A. G. M., & van Deursen, A. J. A. M. (2014). *Digital skills: Unlocking the information society*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

van Dijk, J. A. G. M. van. (2005). *The deepening divide: Inequality in the information society*. Thousand Oaks: Sage.

van Dijk, J. A. G. M. (2006). *The network society: Social aspects of new media* (2nd ed). Sage Publications.

Webster, F. (2006). *Theories of the information society* (3rd ed.). London; New York: Routledge.

Doporučené zdroje relevantních dat:

Czech Republic: Czech statistical office, Eurostat, Netmonitor

Countries of the European Union: Eurostat, national statistical offices

USA: Pew Internet and American Life Project (PIP), USC Annenberg School Center for the Digital Future,

Great Britain: Oxford Internet Institute

General country-specific sources: check World Internet Project presence in a country, national statistical office, coverage by PIP